

Sygn. akt VIII Gz 112/13

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. S.**

przeciwko **Z. B.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego od postanowienia Sądu Rejonowego
w Bydgoszczy z dnia 7 sierpnia 2013 r., sygn. akt. VIII GC 1012/13/upr

postanawia: oddalić zażalenie.

Sygn. akt VIII Gz 112/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu o zapłatę, złożonego przez powoda w dniu 30.04.2013 r. Pozwany wywodził swe żądanie z art. 199 § 2 kpc podnosząc, iż sprawa o roszczenie będące przedmiotem niniejszego postępowania została już prawomocnie rozstrzygnięta w postępowaniu o sygnaturze VIII GC 426/12 upr / VIII Ga 138/12.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, iż zachodzi bardzo ścisły związek pomiędzy dwoma postępowaniami zakończonym już postępowaniem w sprawie VIII GC 426/12 upr / VIII Ga 138/12, a toczącym się obecnie postępowaniem w sprawie VIII GC 1012/13 upr - w którym zapadło niniejsze postanowienie. Pierwsze z tych postępowań zostało bowiem zainicjowane przez powoda M. S., który domagał się od pozwanego Z. B. zapłaty kwoty 7.904,74 z odsetkami ustawowymi tytułem niezapłaconej części wynagrodzenia za wykonanie I etapu prac przeciwpożarowych dotyczących ciągów komunikacyjnych, w tym dostawę, montaż i uruchomienie instalacji przeciwpożarowej w (...) w Ż.. Na skutek wniesionego powództwa Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r. oddalił powództwo. Na skutek wniesionej przez powoda apelacji Sąd Okręgowy w Bydgoszczy utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy. Przyczyną oddalenia powództwa był brak wymagalności dochodzonego roszczenia tj. jego przedwczesność. Jak podkreślił Sąd Rejonowy z uzasadnień obu wyroków wynikało, że roszczenie powoda zostało sformułowane w sposób wadliwy. Wystawiona faktura bowiem była niewłaściwa, gdyż zawarta w niej nazwa towaru wskazywała na zapłatę należności dotyczących wykonania również prac II etapu, które nie zostały przez powoda wykonane. Z uzasadnień tych wynikało również, że powód chcąc skutecznie realizować swoje roszczenie powinien dokonać korekty faktury, aby w ogóle należność z niej wynikająca mogła stać się wymagalna. W związku z treścią tych orzeczeń powód wystawił pozwanemu ponownie fakturę VAT prawidłowo w jej treści opisując, czego ona dotyczy.

Sąd Rejonowy oceniając czy prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie z powództwa M. S. przeciwko Z. B. - stworzył taki stan, w którym można mówić o powadze rzeczy osądzonej w realiach niniejszej sprawy – udzielił negatywnej odpowiedzi.

Sąd Rejonowy zważył, iż nie może budzić wątpliwości, że w obu sprawach zachodzi tożsamość podmiotowa - ta sama osoba występuje w charakterze powoda i ta sama w charakterze pozwanego. Jednocześnie w sprawach tych chodzi o roszczenie z tego samego tytułu – tj. umowy dotyczącej wykonanych dla pozwanego przez powoda prac przeciwpożarowych, wynikających z faktury nr (...) z dnia 17 stycznia 2011 r.

Sąd I instancji zważył, iż do uznania, że sprawa została prawomocnie osądzona, a więc, że istnieją podstawy do odrzucenia nowego pozwu (art. 199 § 1 i art. 366 KPC), nie wystarcza jednak samo stwierdzenie, że w obydwu sprawach chodzi o to samo roszczenie i że strony obydwu procesów są identyczne. Sąd podkreślił bowiem, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, iż mimo identyczności stron i dochodzonego roszczenia stan rzeczy osądzonej nie występuje, jeżeli uległy zmianie okoliczności, których istnienie było przyczyną oddalenia go powództwa, a więc jeżeli roszczenie stało się w świetle nowego stanu faktycznego uzasadnione (wyr. SN z 18.4.1980 r., IV CR 85/80, OSNC 1980, Nr 11, poz.214). W tym świetle wskazał więc, że jeżeli po zapadnięciu prawomocnego wyroku w sprawie dojdzie do zmiany okoliczności, których doprowadziło do oddalenia powództwa, powód może wytoczyć przeciwko temu pozwanemu kolejne powództwo o to samo roszczenie, mimo wcześniejszego niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia w postaci oddalenia powództwa. W ocenie Sądu I instancji właśnie do takiej zmiany okoliczności doszło w realiach niniejszej sprawy - doprowadził do niej sam powód korygując wadliwą fakturę VAT, a następnie wzywając dłużnika do zapłaty, stawiając dochodzone roszczenie w stan wymagalności. Sąd podkreślił przy tym panujące w literaturze i orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym w razie oddalenia powództwa z powodu jego przedwczesności ponowne żądanie tego samego przedmiotu sporu może być zgłoszone dopiero wówczas, gdy wskutek zmiany okoliczności faktycznych roszczenie stanie się wymagalne i utraci cechę przedwczesności oraz iż w wypadku oddalenia powództwa z powodu przedwczesności żądania (co może wynikać z motywów wyroku), sąd nie może uchylić się od rozpoznania nowego powództwa, opartego na twierdzeniu, że wskutek upływu czasu żądanie utraciło już cechę przedwczesności.

Tym samym Sąd I instancji stwierdził, iż bezpodstawne jest stanowisko pozwanego, jakoby oddalenie kierowanego przeciwko niemu powództwa jako przedwczesnego pociągało za sobą tak daleko idące skutki, ażeby niemożliwe było ponowne wytoczenie powództwa w sytuacji kiedy dochodzone roszczenie stało się wymagalne.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł pozwany domagając się jego zmiany poprzez odrzucenie pozwu oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Powyższemu postanowieniu skarżący zarzucił:

- naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 kpc poprzez zaniechanie odrzucenia pozwu i rozpoznanie sprawy, pomimo że w sprawie zostały wydane uprzednio prawomocne wyroki Sądu Rejonowego (VIII GC 426/12 upr) i Okręgowego w Bydgoszczy (VIII Ga 138/12)

- naruszenie art. 363 w zw. z art. 366 kpc poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, że w sprawie nie zachodzi stan powagi rzeczy osądzonej, pomimo że powód miał możliwość prawidłowego wystawienia faktury już po uprzednim wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie VIII GC 426/12 upr. i taka możliwość wchodziła w zakres podstawy faktycznej uprzednio prowadzonych postępowań

- naruszenie art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że sporządzona przez powoda po blisko trzech latach korekta faktury VAT stanowi nową okoliczność w sprawie, podczas gdy korekta została sporządzona w sposób wadliwy.

W uzasadnieniu pozwany podkreślał, iż z okoliczności przytoczonych w pozwie wynika, że powód wiedział o tym, że w sposób wadliwy sporządził fakturę a przynajmniej po lekturze uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w sprawie 426/12. Skoro wówczas powód nie dokonał stosownej korekty faktury VAT i nie przedstawił tej nowej okoliczności

Sądowi Okręgowemu to należy uznać, iż powoływanie się na taką sprekludowaną okoliczność w nowym postępowaniu, pomimo że istniała możliwość jej podniesienia w uprzednim procesie, za niedopuszczalne. Skarżący powołał się przy tym na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie VI ACa 1537/2005, w którym Sąd ten stwierdził, iż „wyrok prawomocny ma ten skutek, że prekluduje ten materiał, który przy rozpoznaniu sprawy wchodzi w zakres podstawy faktycznej żądania pozwu, mimo, że w toku postępowania nie został przez strony przedstawiony”.

Ponadto skarżący podnosił, iż Sąd Rejonowy jeszcze przed przeprowadzeniem postępowania dowodowego stwierdził, odnosząc się do poprzednich wyroków SR i SO w Bydgoszczy, że „z uzasadnień tych wyroków wynikało, że powód chcąc skutecznie realizować swoje roszczenie powinien dokonać korekty faktury, aby w ogóle należność z niej wynikająca mogła stać się wymagalna. W związku z treścią tych orzeczeń powód wystawił pozwanemu ponownie fakturę VAT prawidłowo w jej treści opisując, czego ona dotyczy”. W ocenie pozwanego Sąd meriti nie powinien dokonywać ustaleń w przedmiocie prawidłowości wystawionej przez powoda faktury VAT bez przeprowadzenia całości postępowania dowodowego i rozpatrzenia oraz odniesienia się do zarzutów formułowanych w tym zakresie przez pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie pozwanego okazało się nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 kpc sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Cytowana wyżej norma prawna przewiduje zatem wypadki obligatoryjnego odrzucenia pozwu. Wskazać należy ponadto, że przepis art. 199 § 1 pkt. 2 kpc powinien być wykładany i stosowany w powiązaniu z art. 366 kpc, który reguluje zakres powagi rzeczy osądzonej (res iudicata). Z powyższego wynika, że tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 kpc zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1971 r., II CZ 59/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 226). Pojęcie „podstawa sporu” nie może być identyfikowane z podstawą faktyczną rozstrzygnięcia, która jest wynikiem dokonanych - w toku postępowania - ustaleń faktycznych obejmujących fakty czy ich zespoły subsumowane pod odpowiednią normę prawną. Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, opierając się na orzecznictwie Sądu Najwyższego, do uznania, że sprawa została prawomocnie osądzona, a więc, że istnieją podstawy do odrzucenia nowego pozwu, nie wystarcza samo stwierdzenie, że w obydwu sprawach chodzi o to samo roszczenie i że identyczne są strony obydwu procesów, mimo bowiem identyczności stron i dochodzonego roszczenia stan rzeczy osądzonej nie występuje, jeżeli uległy zmianie okoliczności, których istnienie było przyczyną oddalenia pierwszego powództwa, a więc jeżeli roszczenie stało się w świetle nowego stanu faktycznego uzasadnione.

Jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, przyczyną oddalenia powództwa w sprawie VIII GC 426/12 upr / VIII Ga 138/12, toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami jak i o to samo roszczenie, było wadliwe sporządzenie faktury z dnia 17 stycznia 2011 r. o nr 023/2011 r. Ponieważ wymagalność roszczenia zgodnie z umową łączącą strony zależała od prawidłowego wystawienia pozwanemu faktury, powództwo jako przedwczesne zostało prawomocnie oddalone.

W niniejszej sprawie powód przedstawił fakturę nr (...) korygującą fakturę VAT Nr (...) r. (k.29 akt). W pozycji 2. zamiast pierwotnej nazwy usługi w brzmieniu: „rozliczenie końcowe z systemu sygnalizacji p. poż – umowy (...).2010 z dn. 30.09.10 i 04/10/2010 z dn. 26.10.10”, znalazło się „rozliczenie końcowe z systemu sygnalizacji p. poż – umowy (...).2010 z dn. 30.09.10” (k. 29 akt).

Odnosząc się przy tym do zarzutów skarżącego co do naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 kpc, przyznać należy, iż Sąd badając niniejszą sprawę – istotnie – nie jest uprawnionym do merytorycznego badania prawidłowości wystawionej faktury, podlega to bowiem ocenie Sądu w ostatecznym rozstrzygnięciu, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Sąd oceniając jednak czy w przedmiotowej sprawie zachodzą nowe okoliczności pozwalające na dalsze prowadzenie sprawy był natomiast zobligowany do merytorycznego zbadania w/w faktury pod kątem jej ewentualnych różnic względem poprzedniej faktury stanowiącej o rozstrzygnięciu w sprawie VIII GC 426/12 upr / VIII Ga 138/12 . Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, nie ma wątpliwości, iż w niniejszej sprawie takie

różnice zachodzą – zaś o zasadności powództwa w oparciu o nowo sporządzoną fakturę Sąd rozstrzygnie w orzeczeniu końcowym. Ta konstatacja prowadzi zaś do wniosku, iż w przedmiotowej sprawie nie można mówić o tożsamości podstaw faktycznych sporu.

Za bezzasadny uznać również należało zarzut pozwanego, co do sprekludowanej możliwości powoływania się na w/w okoliczności w niniejszej sprawie. O tym bowiem, czy w nowym procesie chodzi o tę samą, czy też o inną podstawę faktyczną sporu, prowadzącą do konieczności odrzucenia pozwu, decyduje stan faktyczny, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim procesie, a nie to, czy powód zgłosił istniejące i istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 1963 r., II PR 274/62).

W tym kontekście, trafnie zważył Sąd Rejonowy, iż oddalenie powództwa jako przedwczesnego, nie odbiera stronie możliwości ponownego dochodzenia swych praw na drodze sądowej, w sytuacji gdy wskutek zmiany okoliczności roszczenie to stać się mogło wymagalne.

W tym świetle uznać należało, iż zgodnie z art. 199 § 2 kpc a contrario żądanie odrzucenia pozwu nie zasługuje na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze, zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie przepisu art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc.